

**POLITICA PRIVIND IMPACTUL ASUPRA
MEDIULUI ȘI IMPACTUL SOCIAL ÎN DOMENIUL
CREDITELOR LA EXPORT CARE BENEFICIAZĂ
DE SUSȚINERE OFICIALĂ
(credite la export cu termen mai mare de doi ani)**

CUPRINS

PAGINA

I. Introducere	3
II. Acțiuni și măsuri specifice	4
III. Transparență și raportare	9
IV. Mecanismul de soluționare a plângerilor	10
V. Dispoziții finale	10

ANEXE:

Anexa 1.1 Lista exemplificativă a proiectelor încadrate în categoria A

Anexa 1.2 Sinteză privind standardele internaționale de evaluare IFC

Anexa 1.3 Raport privind evaluarea impactului de mediu și social (EIMS)

Anexa 1.4 Politica și calendarul pentru renunțarea treptată la susținerea tranzacțiilor de export în domeniul combustibililor fosili în activitatea desfășurată de Exim Banca Românească în numele și în contul statului, în calitate de Export Credit Agency al României

Anexa 1.5 Sinteză privind standardele internaționale de evaluare ale Băncii Mondiale

FORMULARE CLIEȚI:

F89/x-ORG-CS Chestionar privind impactul asupra mediului și impactul social al exportului

I. Introducere

În calitate de instituție a statului român, de susținere oficială a creditelor de export (prin produse de finanțare, garantare, asigurare), în concordanță cu prevederile *Acordului OCDE privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială (Acord)* și cu *Recomandarea Consiliului OCDE privind Demersurile Comune în cazul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială și evaluarea impactului asupra mediului și a impactului social (Recomandare)*, Exim Banca Românească adoptă un set de măsuri care vizează evaluarea impactului asupra mediului și a impactului social în cazul creditelor la export susținute oficial, cu durată de rambursare mai mare de 2 ani.

Cadrul legislativ comunitar (*Regulamentul UE nr. 1233/2011, cu modificările și completările ulterioare*¹) solicită țărilor membre UE să aplice principiile și orientările stabilite prin *Acordul OCDE privind susținerea oficială a creditelor la export* și recomandările emise de Consiliul OCDE în domeniul creditelor la export.

Prevederile Acordului se aplică sprijinului financiar acordat în numele statului exporturilor care au ca obiect bunuri de capital/servicii, cu excepția echipamentelor militare și produselor agricole cu plata la termen mai mare de 2 ani.

În considerarea acestor reglementări și a *Recomandării* Consiliului OCDE, cu privire la evaluarea impactului asupra mediului și impactului social, *Politica privind impactul asupra mediului și impactul social în domeniul creditelor la export care beneficiază de susținere oficială* (denumită în continuare *Politica*) se aplică solicitărilor de finanțare, garantare și asigurare a creditelor la export pe termen mediu și lung (cu perioada de rambursare mai mare de 2 ani).

În concordanță cu termenii *Acordului* și ai *Recomandării*, se definesc următorii termeni:

Creditul la export - reprezintă facilitatea financiară care permite unui cumpărător extern să achiziționeze bunuri/servicii de la un exportator român și să le achite la un anumit termen de la livrare (plata pe credit). Creditul la export poate avea forma creditului furnizor sau a creditului cumpărător.

Proiecte - se referă la cererile aferente exportului de bunuri de capital și/sau servicii către o locație identificată legat de:

- ✓ orice întreprindere nouă de tip comercial, industrial sau de infrastructură, sau
- ✓ orice activitate în derulare care suferă modificări din punct de vedere al rezultatelor sau modului de funcționare, care pot avea ca efect modificări cu impact de mediu și/sau social.

În scopul selecției, clasificării și analizei, proiectul include acele componente pe care cumpărătorul extern și/sau sponsorul proiectului (inclusiv contractorii) le deține direct, le operează sau le administrează și care sunt integrate (fizic și tehnic) în întreprinderea respectivă.

Zone sensibile – includ parcuri naționale sau alte arii protejate identificate în legislația națională sau internațională, precum și alte locații sensibile de importanță, locală, națională sau internațională, cum ar fi zone umede, păduri cu grad ridicat de biodiversitate, suprafețe având semnificație culturală sau arheologică, suprafețe relevante pentru populația indigenă sau alte grupuri vulnerabile.

Activități în derulare – tranzacții de export către locații identificate unde există deja activități în derulare și care nu suferă nicio modificare a rezultatelor sau modului de funcționare.

Infrastructura conexă - facilități care nu sunt parte integrantă a unui proiect, dar care nu ar fi fost construite sau extinse dacă proiectul nu ar fi existat și de a căror existență depinde viabilitatea

¹ Regulamentul UE 155/2016 adoptat de Comisie în 29 septembrie 2016.

proiectului; o astfel de infrastructură poate fi finanțată, deținută, administrată, construită de către cumpărătorul extern și/sau sponsorii proiectului.

Impact de mediu - efectele asupra mediului, generate de activități în derulare sau de construcția și/sau operarea unui proiect;

Risc de mediu reprezintă probabilitatea ca astfel de efecte să aibă loc și consecințele acestora.

Impact social - impactul activităților în derulare sau al construirii și/sau operării unui proiect asupra comunităților locale afectate în mod direct și asupra persoanelor implicate în acestea. Impactul social implică încălcări semnificative ale drepturilor omului în legătură cu proiectul.

Risc social reprezintă probabilitatea ca aceste efecte să aibă loc și consecințele acestora.

Principalele Instituții Financiare Multilaterale - Banca De Dezvoltare Africană, Banca de Dezvoltare din Asia, Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană de Investiții, Banca de Dezvoltare Inter-Americană, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Corporația Financiară Internațională și Agenția Multilaterală pentru Garantarea Investițiilor.

II. Acțiuni și măsuri specifice

Procesul de evaluare a impactului de mediu și social constituie parte integrantă a procesului de analiză a tuturor solicitărilor de finanțare/garantare/asigurare, în contextul evaluării tuturor categoriilor de riscuri asociate operațiunii respective, având ca scop final fundamentarea propunerii de aprobare a instrumentului de susținere oficială a tranzacției de export

Părțile implicate în proiect au obligația de a furniza toate informațiile necesare pentru ca Exim Banca Românească să poată efectua o evaluare corectă.

În cadrul procesului de evaluare a unui proiect din perspectiva impactului se au în vedere riscurile legate de durabilitate și factorii de durabilitate prevăzuți în *Politica Exim Banca Românească NCS privind dezvoltarea durabilă*².

Contribuind la obiectivele asumate de România pentru atenuarea schimbărilor climatice, Exim Banca Românească nu acordă produse de finanțare, garantare și asigurare în numele și în contul statului pentru următoarele activități, prezentate în Anexa 1.4:

- a) exportul de noi centrale de generare a energiei electrice pe bază de cărbune, sau părți ale acestora, inclusiv toate componentele, echipamentele, materialele și serviciile (inclusiv formarea personalului) care sunt în mod direct necesare pentru construirea și darea în exploatare a unor astfel de centrale electrice. Adăugarea unei noi unități de generare a energiei electrice pe bază de cărbune la o centrală existentă este considerată a fi o nouă centrală de generare a energiei electrice pe bază de cărbune;
- b) furnizarea la export de echipamente către centralele existente de producere a energiei electrice pe bază de cărbune, cu excepția cazului în care sunt îndeplinite cumulativ condițiile următoare:
 - scopul echipamentului furnizat este reducerea poluării aerului, reducerea poluării apei sau reducerea emisiilor de CO₂;
 - echipamentele furnizate nu determină nici prelungirea duratei de viață utilă a instalației, nici o creștere a capacității.

Interdicțiile prevăzute la paragrafele a) și b) nu se aplică centralelor de producere a energiei electrice pe bază de cărbune, care funcționează cu instalații eficiente de captare, utilizare și stocare a dioxidului

² Documentul este disponibil pe site-ul Exim Banca Românească www.eximbank.ro.

de carbon (CUSC) sau modernizării centralelor existente de producere a energiei electrice pe bază de cărbune în vederea instalării CUSC, astfel cum se prevede în clasa de proiecte B, Tip 1 din Appendix I la Anexa I la *Acordul OCDE privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială*, transpus în legislația comunitară prin Regulamentul UE nr. 1233/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Din perspectiva impactului de mediu și impactului social se parcurg următoarele etape:

1. **SELECȚIA**

Selecția implică culegerea de informații de la părțile implicate într-o solicitare, respectiv de la solicitanți (exportatori și bănci) și de la sponsorii proiectelor.

Exim Banca Românească verifică toate solicitările de susținere a exportului de bunuri de capital și/sau servicii, cu excepția exportului de echipamente militare și produse agricole care au o perioadă de rambursare egală cu sau mai mare de 2 ani, în scopul identificării solicitărilor care urmează a fi clasificate și, acolo unde este cazul, analizate în consecință.

Selecția are loc cât mai repede posibil în cursul procesului de evaluare a riscurilor.

Selecția urmărește identificarea solicitărilor de susținere a exportului de bunuri de capital și/sau servicii

având următoarele caracteristici:

- reprezintă sau nu un proiect distinct sau este aferent unei activități în derulare;
- exportul este destinat sau nu unei locații identificate aflate în interiorul sau în apropierea unei zone sensibile;
- poate conduce sau nu la riscul apariției unui impact grav din punct de vedere al respectării drepturilor omului;
- susținerea Exim Banca Românească este mai mare sau egală cu 10 milioane DST.

Exim Banca Românească va classifica solicitările care au legătură cu:

- toate proiectele localizate în sau lângă zone sensibile, indiferent de valoare;
- toate proiectele pentru care susținerea Exim Banca Românească este mai mare sau egală cu 10 milioane DST.

Exim Banca Românească va analiza din perspectiva riscurilor potențiale de mediu și/sau sociale solicitările legate de:

- toate activitățile în derulare pentru care susținerea Exim Banca Românească este mai mare sau egală cu 10 milioane DST;
- toate proiectele și activitățile în derulare, indiferent de valoarea susținerii solicitate din partea Exim Banca Românească, în cadrul cărora există o probabilitate ridicată de încălcare gravă a drepturilor omului în legătură cu proiectul.

Exim Banca Românească va lua în considerare sectorul industrial, localizarea și alte informații disponibile care au legătură cu impactul potențial de mediu și/sau social. Alternativ, Exim Banca Românească poate clasifica astfel de solicitări în conformitate cu prevederile prezentei Politici.

În afara selecției, Exim Banca Românească nu va realiza alte acțiuni în cazul solicitărilor legate de:

- proiecte pentru care susținerea Exim Banca Românească este mai mică de 10 milioane DST și care nu sunt în sau lângă zone sensibile, sau
- activități în derulare pentru care susținerea Exim Banca Românească este mai mică de 10 milioane DST,

cu excepția cazului în care în cursul procesului de selecție a fost identificată o probabilitate ridicată de încălcare gravă a respectării drepturilor omului.

2. CLASIFICAREA

Exim Banca Românească clasifică proiectele în trei categorii:

Categoria A – proiecte care ar putea avea impact negativ semnificativ asupra mediului și/sau impact social cu efecte deosebite, ireversibile și/sau fără precedent. Astfel de impact poate afecta zone extinse, mai mari decât suprafața sau infrastructura pe care se execută lucrările. În categoria A, de regulă, sunt incluse proiecte în sectoare sensibile sau localizate în/lângă zone sensibile

Categoria B – un proiect este clasificat în categoria B dacă impactul potențial asupra mediului și/sau impactul social sunt mai puțin grave decât cele ale proiectelor din Categoria A. De regulă, acest impact este mai redus, este specific locației, rareori este ireversibil, iar măsurile de diminuare sunt mai ușor de luat.

Categoria C - un proiect are impact minim sau este fără impact potențial negativ asupra mediului și/sau social.

Lista exemplificativă a proiectelor încadrate în categoria A este prezentată în Anexa 1.1.

3. ANALIZA DE MEDIU ȘI SOCIALĂ

Exim Banca Românească analizează proiectele din punct de vedere al impactului de mediu și al impactului social, în conformitate cu standardele internaționale aplicate în proiect, constând în:

- a) raportarea performanței de mediu și sociale a proiectului la aspectele relevante ale standardelor internaționale aplicate în proiect; și
- b) luarea în considerare a măsurilor necesare pentru prevenirea, diminuarea, atenuarea sau remedierea impactului negativ și/sau îmbunătățirea performanței de mediu și sociale, în funcție de mărimea părților relevante implicate în proiect, contextul operațiunilor acestora, natura și extinderea potențialului impact negativ, standardele internaționale aplicate în proiect și importanța susținerii acordate de Exim Banca Românească NCS în ansamblul proiectului.

În cazul în care se identifică o probabilitate ridicată de încălcare gravă a respectării drepturilor omului, analiza impactului de mediu și a impactului social al proiectului se completează cu o analiză specifică a drepturilor omului.

În procesul de analiză, Exim Banca Românească procedează, după caz, la:

- evaluarea impactului potențial de mediu și/sau social al infrastructurii conexe, cu luarea în considerare a momentului și localizării construcției principale, inclusiv va face eforturi rezonabile pentru a se raporta la standardele internaționale relevante în baza informațiilor disponibile; și
- va avea în vedere informațiile și rapoartele publice furnizate de Punctul Național de Contact,

Cu excepția selecției și a clasificării, Exim Banca Românească nu realizează alte acțiuni pentru proiectele din categoria C.

Proiectele clasificate în categoria A sau B sunt supuse procesului de evaluare a impactului de mediu și social, prin raportare la::

- ✓ standardele de mediu și sociale în țara de destinație a exportului. În toate situațiile, este obligatoriu ca proiectele să respecte standardele din țara de destinație. Prin urmare, Exim Banca Românească se va asigura că proiectul respectă legislația națională aplicabilă și celelalte reglementări relevante din țara respectivă. De asemenea, Exim Banca Românească va căuta informații cu privire la ratificarea de către țara respectivă a Convenției drepturilor omului;
- ✓ aspectele relevante din cele opt Standarde de Performanță IFC (IFC PS3). Sinteza standardelor IFC este prezentată în Anexa 1.2;

- ✓ în cazul proiectelor cu debitori publici, Exim Banca Românească se poate raporta la aspectele relevante din cele zece Standarde de mediu și sociale ale Băncii Mondiale (BM). Sinteza standardelor BM este prezentată în Anexa 1.5;
- ✓ standardele principalelor instituții financiare multilaterale - pot fi utilizate ca standarde de referință în cazul proiectelor care sunt finanțate de aceste instituții;
- ✓ aspectele relevante ale Liniilor Directoare ale Băncii Mondiale privind Mediul, Sănătatea și Securitatea (EHS Guidelines) – în corelare cu aspectele relevante aplicabile tranzacției susținute;
În absența EHS Guidelines pentru domeniul respectiv, raportarea se va face la: (a) aspectele relevante ale oricăror standarde sectoriale sau specifice unor domenii care sunt recunoscute internațional precum, după caz, Convenția privind Securitatea Nucleară, Convenția Mixtă cu privire la Securitatea Managementului Combustibilului Uzat și Securitatea Managementului Deșeurilor Radioactive, și aspectele relevante ale standardelor Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (IAEA) pentru centralele nucleare și alte facilități nucleare; și/sau (b) îndrumări internaționale relevante precum, de exemplu, acolo unde este cazul, Protocolul privind Evaluarea Sustenabilității Centralelor Hidroelectrice și Valorile Principale și Prioritățile Strategice ale Comisiei Mondiale privind Barajele (WCD) în cazul proiectelor de hidrocentralele și standardele Organizației Mondiale a Sănătății Animalelor (OIE) pentru chestiuni privind bunăstarea animalelor, precum și orice alte publicații IFC relevante, precum Note de Bună Practică (*Good Practice Notes*).
- ✓ aspectele relevante ale *Guiding Principles on Business and Human Rights* (UNGP);
- ✓ alternativ, acolo unde este cazul, Exim Banca Românească se poate raporta la alte standarde internaționale mai stricte, cum ar fi standardele Uniunii Europene.

Potrivit *Recomandării* OECD, pentru fiecare proiect clasificat în categoria A, exportatorul (în cazul creditului furnizor) sau banca finanțatoare (în cazul creditului cumpărător) va prezenta Exim Banca Românească un raport privind *Evaluarea Impactului de Mediu și Social (EIMS)* împreună cu alte studii, rapoarte sau planuri de acțiune care au ca obiect aspectele relevante ale proiectului, privite din perspectiva conformării cu standardele internaționale aplicabile. EIMS va cuprinde o descriere detaliată a caracteristicilor proiectului, în conformitate cu cerințele *Recomandării* OECD, așa cum este prezentat în Anexa 1.3.

Pentru proiectele încadrate în categoria B, Exim Banca Românească va solicita un **raport EIMS** sau **orice alte rapoarte/studii** întocmite în scopul evaluării impactului de mediu și/sau social al proiectului în țara de destinație a exportului, incluzând elemente/informații de natură să permită o evaluare a efectelor adverse și riscurilor potențiale din perspectiva aspectelor de mediu și celor sociale. Aceste rapoarte/studii vor trebui să ofere cel puțin următoarele informații:

- ✓ descrierea proiectului și contextul geografic, ecologic, social și temporal;
- ✓ informații privind potențialul impact de mediu și/sau social, precum și măsurile de prevenire, diminuare, atenuarea sau remediere a impactului negativ, precum și măsuri de monitorizare a acestui impact;
- ✓ standardele, practicile și procedurile pe care părțile implicate în proiect intenționează să le aplice, inclusiv informații legate de conformitatea proiectului cu legislația națională sau reglementările relevante ale țării gazdă;
- ✓ rezultatul oricărei consultări publice cu comunitățile locale afectate direct de proiect și/sau cu reprezentanții lor legali, precum și al oricărui angajament asumat față de terțe părți, cum ar fi organizații ale societății civile care și-au exprimat interesul față de proiect; cumpărătorul extern/sponsorul proiectului este responsabil de aceste consultări și/sau de relația cu părțile interesate. În scopul consultărilor cu publicul, informațiile privind impactul de mediu și social vor fi puse la dispoziția comunităților afectate, într-o limbă cunoscută de aceștia.

Analiza proiectelor va lua în considerare următorii factori-cheie de mediu și sociali:

- a) Din punct de vedere al climei și mediului:

- emisiile atmosferice, inclusiv emisiile de gaze cu efect de seră și calitatea aerului ambiental
 - considerente legate de schimbările climatice
 - zgomot
 - ape uzate și calitatea apelor naturale ambientale
 - conservarea apei
 - conservarea energiei
 - consumul de materii prime
 - managementul și securitatea materialelor periculoase
 - managementul deșeurilor
 - situri contaminate
 - situri arheologice și situri de moștenire culturală
 - relații între ecosisteme
 - probleme de biodiversitate, de ex. habitate modificate, naturale sau critice
 - managementul durabil al resurselor naturale vii
 - siguranța și designul echipamentelor și infrastructurii
 - probleme de execuție și demobilizare
 - cerințe de pregătire și răspuns în caz de urgență.
- b) Din punct de vedere social și al drepturilor omului:
- achiziția de terenuri
 - relocarea fizică
 - transferul economic
 - comunitățile afectate, inclusiv procesul de consultări informale și participare, mecanismele de soluționare a plângerilor etc.
 - integritatea fizică și securitatea persoanei
 - populațiile indigene, inclusiv procesul anterior de informare liber consimțit
 - grupurile vulnerabile
 - expunerea comunității la boli
 - probleme de gen
 - munca minorilor
 - muncă forțată
 - discriminarea
 - cazarea muncitorilor
 - utilizarea personalului de securitate
 - securitatea în muncă și societatea
 - libertatea de asociere și negociere colectivă
 - contracte abuzive
 - mecanisme de soluționare a plângerilor
 - probleme privind bunăstarea animalelor
 - probleme privind lanțul de aprovizionare
 - potențialul impact pozitiv al proiectelor.

4. EVALUAREA, DECIZIA ȘI MONITORIZAREA

Exim Banca Românească evaluează informațiile rezultate în urma procesului de selecție și de analiză a proiectelor și decide dacă solicită informații suplimentare, respinge sau aprobă acordarea sprijinului oficial.

Orice solicitare de susținere în numele și în contul statului a unui credit la export va putea fi supusă aprobării Comitetului Interministerial de Finanțări și Garanții (C.I.F.G.A) din perspectiva impactului de mediu și social dacă din raportul/documentația care a stat la baza evaluării rezultă că proiectul

pentru care s-a solicitat susținere oficială, nu respectă cerințele impuse de standardele internaționale în domeniu și ale țării gazdă.

Exim Banca Românească în baza rezultatelor evaluării poate stabili condiții suplimentare *ex ante* sau *ex post*, ca de exemplu, măsuri de prevenire, diminuare, atenuare sau remediere a impactului potențial social și/sau impactului asupra mediului, condiții și cerințe de monitorizare suplimentare.

În cazul în care aprobarea unui proiect include condiții suplimentare, în etapa de construcție și/sau de operare a proiectului, Exim Banca Românească va elabora instrucțiuni interne adecvate pentru monitorizarea respectivului proiect, indiferent de clasificarea acestuia, astfel încât să se poată asigura respectarea condițiilor aprobării.

Pentru proiectele încadrate în categoria A și B, exportatorul/banca finanțatoare are obligația prezentării la Exim Banca Românească a unui *raport semestrial* privind stadiul proiectului și impactul acestuia asupra mediului și în plan social în țara de destinație a exportului.

În cazul în care sunt identificate condiții nerespectate, Exim Banca Românească își rezervă dreptul de a stabili, împreună cu părțile implicate în proiect, măsurile adecvate și modalitatea de implementare sau de a suspenda/retrage susținerea acordată proiectului, cu notificarea prealabilă a exportatorului sau băncii finanțatoare.

III. Transparență și raportare

Exim Banca Românească va solicita exportatorului /băncii finanțatoare în cazul proiectelor încadrate în categoria A, ca raportul EIMS sau un sumar al acestuia să fie făcut public, în termen de cel mult 10 zile calendaristice de la data solicitării susținerii oficiale.

Exim Banca Românească publică pe site-ul www.eximbank.ro :

- ✓ informații privind proiectele din categoria A: numele proiectului, localizare, descrierea proiectului, cu indicarea site-ului de unde pot fi obținute detalii suplimentare privind raportul EIMS (impactul asupra mediului și impactul social), cu cel puțin 30 de zile înainte de aprobarea angajamentelor de asigurare de către Comitetul Interministerial pentru Finanțări, Garanții și Asigurări.
- ✓ lista cu proiectele încadrate în categoria A, pentru care Exim Banca Românească în numele și în contul statului a încheiat contracte pentru acordarea de facilități de susținere oficială a creditelor de export, împreună cu informațiile referitoare la impactul social și/sau de mediu, precum și la standardele la care s-a raportat evaluarea acestuia⁴. Lista se actualizează *anual*.

Exim Banca Românească include informații agregate privind proiectele din categoria A și din categoria B, care au beneficiat de susținere prin instrumentele Exim Banca Românească în numele și în contul statului, în rapoartele anuale de activitate.

Exim Banca Românească raportează semestrial Grupurilor de Lucru pentru Credite de Export⁵ de pe lângă Consiliul Europei și OCDE, informații privind proiectele aprobate încadrate în categoriile A și B pentru care s-au acordat facilități de susținere oficială a creditelor de export, în forma prevăzută de *Recomandare*.

⁴ Cu respectarea prevederilor legale și a politicii de confidențialitate

⁵ Export Credit Group (ECG)

IV. Mecanismul de soluționare a plângerilor

O reclamație poate fi semnalată de către orice client, grup, comunitate, entitate sau orice altă parte interesată sau afectată sau potențial de a fi afectată de una sau mai multe acțiuni ale Exim Banca Românească NCS. Aceste entități se pot adresa în scris la adresa de e-mail dedicată acestei problematice: dezvoltaredurabila@eximbank.ro, iar soluționarea reclamației se va face în maximum 30 de zile calendaristice de la primirea acesteia.

V. Dispoziții finale

Prevederile prezentei Politici se completează cu prevederile *Recomandării* și a oricăror altor documente oficiale ale UE/OCDE emise în aplicarea acestora.

Pentru aplicarea în mod concret a principiilor din prezenta politică, Exim Banca Românească în numele și în contul statului dezvoltă proceduri și colaborează cu alte ECA⁶ în vederea unei abordări comune privind aspectele de mediu și social și standardele aplicate proiectelor care beneficiază de susținere oficială.

⁶ Export Credit Agency - instituție financiară care acționează în numele guvernului pentru susținerea exporturilor prin acordarea de finanțări, garanții și asigurări.